

Vseh festivalov ni mogoče preseliti na splet

 dnevnik.si/1042950165/kultura/splosno/vseh-festivalov-ni-mogoce-preseliti-na-splet

Mednarodni festival umetnosti, tehnologije in znanosti Kiblix, ki se usmerja v raziskovanje in kritiko sodobnih tehnoloških medijev ter njihovo uporabo v sodobni umetnosti, letos poteka v hibridni obliki, prilagojeni trenutni koronarealnosti: vse umetniško-raziskovalne projekte tako predstavlja na spletišču, čeprav si jih je mogoče ob vsakokratnih sprostitev omejitev ogledati tudi fizično na razstavišču Kibla Portal, na splet se je preselila tudi večina spremnih dogodkov, kot so seminarji, okrogle mize, predstavitve in podobno. Na podobnem presečišču realnega ter virtualnega so se seveda znašle še številne druge kulturne prireditve in prav to je bilo izhodišče spletne razprave Festivali v času pandemije, ki so jo na Kiblixu pripravili v četrtek.

Ohranjanje festivalskega utripa

»Selitev vsebin na splet po eni strani omogoča, da si jih ogledajo tudi vsi, ki se nekega dogodka sicer ne bi mogli udeležiti v živo, ker živijo predaleč ali pač iz kakšnih drugih razlogov, toda po drugi strani je neposreden stik med umetniškim delom in občinstvom pogosto onemogočen,« je uvodoma ugotovil moderator **Peter Tomaž Dobrila**, intermedijski umetnik, producent, sicer pa član kuratorske ekipe festivala Kiblix. Spletno okolje poleg tega od festivalov zahteva drugačno načrtovanje, oblikovanje in posredovanje programa, prej ali slej pa se postavi tudi vprašanje, ali je festival, ki poteka po spletu, sploh še festival v pravem pomenu besede.

»Položaj, v katerem smo bili fizično odrezani od občinstva, je bil za nas nov, a tudi neprijeten,« je priznal **David Riff**, eden izmed programskih vodij festivala Steirischer Herbst v avstrijskem Gradcu. »Eno naših temeljnih izhodišč je, da mora biti umetnost javna, pa tudi dovolj dostopna; ker nismo mogli prirejati dogodkov v živo z občinstvom, smo morali festivalu poiskati drugo primerno obliko.« Festival se je tako za to priložnost prelevil v televizijsko postajo Paranoia TV, ki je z imenom naslavljala negotovo stanje v času epidemije, oddajala pa program, sestavljen iz kulturnih novic, posnetkov predstav, pogovorov, okroglih miz, pa tudi posebej naročenih filmov ter drugih vizualnih del.

»Vzpostavili smo torej nekakšen umetniški Netflix, toda pripravili smo tudi nekaj javnih intervencij in razstav ter izdajali časopis z umetniškimi vsebinami. Na ta način smo poskušali ohraniti pristen festivalski utrip, ki sega izven virtualnega območja.« Glavni izziv v času omejevalnih ukrepov je po njegovem mnenju, kako umetnost ohraniti »javno«, čeprav jo je mogoče posredovati le po spletu, a hkrati jo je treba v tem primeru ponuditi na dovolj zanimiv oziroma drugačen način: »Bolščanja v zaslon smo namreč že vsi naveličani.«

Izgubi se stik s publiko

Povsem drugače so se z razmerami spoprijeli v zagrebški nevladni organizaciji Kontejner, ki se posveča oblikovanju in organizaciji projektov s področja sodobnih umetniških praks, med njimi tudi mednarodnih trienalnih festivalov Device-art, Ekstravagantna telesa in

Touch Me, ki je bil na vrsti lansko leto in se osredotoča na odnose med umetnostjo, znanostjo in tehnologijo. »Med pomladansko karanteno smo ugotovili, da lahko festival izpeljemo le v živo ali pa ga ne bo,« je pojasnila koordinatorica programa **Ena Hodžić**. »Vsebine so namreč zelo vezane na neposreden stik z občinstvom in niso primerne za spletno posredovanje. Zvočne prostorske postavitve tako na primer ni mogoče presaditi na splet, podobno je z nekaterimi drugimi tipi projektov.« Vreme je bilo dovolj lepo, da so lahko nekatere večje dogodke preselili na prosto, spet druge so izvedli večkrat za manjše število gledalcev. »Smo pa imeli precej organizacijskih težav, zlasti zato, ker so se omejitve za potovanja nenehno spreminjale in nismo nikoli vedeli, ali bo neki tuji umetnik lahko prišel na predvideni datum ali ne in katere dogodke v živo bomo sploh lahko izvedli.«

Na podoben način nameravajo delovati tudi v prihodnje, čeprav bodo različne omejitve najbrž prisotne še leta. »Morali bomo biti prilagodljivi, toda pri izvedbi v živo bomo vztrajali,« pravi Ena Hodžić. »Za festivale je med drugim bistveno tudi, da se na njih vzpostavi neka skupnost, kar pa prek spleta ni mogoče.« S tem se je v grobem strinjal tudi Riff, ki pa vseeno meni, da je mogoče »festivalsko vzdušje« z ustrezno zasnovano programa vsaj do neke mere vzpostaviti tudi na spletu; vendar pa to zahteva vsebinske prilagoditve, ki niso primerne za vsak festival.